

**GYMNASIEUNDERVISNINGEN I ÅBO
LÄROPLANENS GEMENSAMMA DEL**

ÅBO STAD
Svenska sektionen vid
nämnden för fostran och
undervisning 29.10.2013

INNEHÅLL	1
1. HUR LÄROPLANEN ÄR UPPBYGGD	2
2. GYMNASIETS UPPGIFT OCH VÄRDEGRUND	2
2.1 Värdena	2
2.2 Uppgifter, mål och verksamhetsidé	3
3. VERKSAMHETSKULTUR	4
3.1 Huvuddragen i verksamhetskulturen samt utvärdering och utveckling av verksamhetskulturen	4
3.2 Hur lärandet betraktas	5
3.3 Lärmiljön, undervisningsmetoderna och arbetssätten	5
3.4 Studerandenas delaktighet	5
3.5 Samarbete	6
4. ORDANDE AV UNDERVISNINGEN	6
4.1 Timfördelning	6
4.2 Språkprogrammet	6
4.3 Gymnasiets ämnesbetoningar	6
4.4 Antagningen av studerande	6
4.5 Undervisningsarrangemang i gymnasiet	7
4.6 Självständiga studier	7
4.7 Samarbetet mellan läroinrättningarna, gymnasiediplom	7
4.8 Övriga arrangemang kring undervisningen	8
5. STUDIEHANDLEDNING OCH STÖD	8
5.1 Hur studiehandledningen ordnas	8
5.2 Studerandevård	9
5.3 Särskilt stöd i lärandet	10
5.4 Undervisning av språk- och kulturgrupper	10
6. UTVÄRDERING	10
6.1 Utvärdering av studieprestationerna	10
6.2 Utvärdering av gymnasiets verksamhet	11
7. LÄROÄMNE NAS MÅL OCH CENTRALA INNEHÅLL	12
7.1 Temaområden	12
7.2 Läroämnenas mål, innehåll, arbetsmetoder och anvisningar om avläggande	13

1. HUR LÄROPLANEN ÄR UPPBYGGD

Åbo stads läroplan för gymnasiet utgörs av de nationella grunderna för gymnasiets läroplan, den gemensamma delen av Åbo stads läroplan och gymnasiernas egna läroplaner.

I varje gymnasiums egen läroplan ska ingå de läroplansinnehåll som nämns i de nationella grunderna för gymnasiets läroplan. I gymnasiets egen läroplan specificeras målen för undervisningen och dess innehåll kurs för kurs i läroämnena, för eventuell undervisning på främmande språk, för distans- och nätundervisning samt sätten att avlägga gymnasiediplom förutom andra föreskrifter som nämns i de nämnda grunderna för läroplanen och i detta dokument.

I varje gymnasiums egen läroplan bör följande bilagor ingå:

- *gymnasiets ordningsregler*
- *handboken för studerandevården*
- *utvärderingsplanen för bildningssektorn i Åbo*
- *krisplan*
- *jämlikhets- och jämställdhetsplan*
- *IKT-plan*
- *rusmedelsplan*
- *plan för global fostran*
- *handboken Lukio kaikille (Ett gymnasium för alla)*

2. GYMNASIETS UPPGIFT OCH VÄRDEGRUND

2.1 Värdena

Gymnasieutbildningens uppgift är att ge en bred allmänbildning och behörighet för fortsatta studier. Gymnasieundervisning för vuxna ger dessutom en möjlighet för personer som avbrutit gymnasiet eller avlagt yrkesexamen till livslångt, jämställt och inkluderande lärande.

Gymnasierna i Åbo stad bygger på värden som nämns i de nationella grunderna för läroplanen, de värden som vägleder **bildningssektorns** verksamhet och de särskilda betoningar som gymnasierna vart för sig gör.

De centrala vägledande värdena för bildningssektorn är (godkända av Stadsstyrelsen 11.3.2013)

- *kundinriktad verksamhet*
- *kunnighet och kreativitet*
- *ansvarsfullhet*
- *jämlikhet och rättvisa*
- *internationalism*

Bildningssektorn i Åbo ger genom sina tjänster förutsättningar för lärande i alla åldrar att utvecklas som individer utifrån deras egna starka sidor och mål. Bildningssektorn är eftertraktad som arbetsplats med en personal som är entusiastisk, uppskattad och kunnig. Servicen inom Åbos bildningssektor hör till den bästa i landet och utgör en förebild för andra.

I Åbo stads läroplan för **gymnasie**undervisningen ges det i de gymnasiespecifika delarna en kompletterande beskrivning av gymnasiernas värdegrunder, hur de konkretiseras i gymnasiets verksamhetskultur, målbeskrivning och innehåll för undervisningen och i organiserandet av skolarbetet.

- En beskrivning av gymnasiets värden som komplement till **bildningssektorns** värden ingår i gymnasiets läroplan.

2.2 Uppgifter, mål och verksamhetsidé

Gymnasieundervisningens uppgift härleds ur de mål som ingår i gymnasielagen, gymnasieförordningen och de nationella målen för fostran och undervisningen i grunderna för gymnasiets läroplan, som fastställts av Utbildningsstyrelsen, och därtill verksamhetsidén och uppgifterna för **bildningssektorn** i Åbo stad samt gymnasiespecifika särbetoningar.

I det strategiska serviceavtalet för bildningssektorn som godkänts av Åbos stadsstyrelse framhålls att "[e]n styrande princip för avtalet och arbetet är utökandet av välbefinnandet, vilket kan uppnås genom kvalitetsarbete, utvecklande av delaktighet, fortsatt förnyande av elevstödet och förverkligande av ungdomsgarantin".

I Åbo finns det förutom det svenskspråkiga gymnasiet Katedralskolan i Åbo sju finskspråkiga gymnasier i stadens ägo. De finskspråkiga gymnasierna har beviljats följande särskilda utbildningsuppgifter på basis av läroplanen, som kan innehålla en avvikande timplan för undervisningen för unga, och de gymnasiespecifika betoningarna:

Gymnasium	särskild utbildningsuppgift	betoning
Kerttulin lukio	idrott, ikt	-
Luostarivuoren lukio		-
Puolalanmäen lukio	musik	
Turun klassillien lukio	konstkommunikation	-
Turun Lyseon lukio	-	bildkonst, företagsamhet
Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio	naturvetenskap	sjöfartslinje (ss), bildkonst
Turun iltalukio (aikuislukio)		
Katedralskolan i Åbo		
	-	-

Gymnasiernas särskilda utbildningsuppgift har bestämts av Undervisnings- och kulturministeriet. Beslut om de specialuppgifter som staden äger tas av Stadsstyrelsen. Beslut om de gymnasiespecifika betoningarna tas för de finska gymnasiernas del av den **finska sektionen för gymnasie- och yrkesutbildning vid nämnden för fostran och undervisning**. Gymnasiernas särskilda drag beskrivs i den guide om gymnasierna som utges årligen.

När målen för fostran och undervisningen i Åbo stads gymnasier definieras beaktas de av Utbildningsstyrelsen fastställda läroplansgrunderna för gymnasieundervisningen och **bildningssektorns** mål. Målet definieras utöver detta **enligt de linjedragningar som uppgjorts i det strategiska serviceavtalet för bildningssektorn i Åbo stad.**

De strategiska tyngdpunktsområdena för utvecklandet av **bildningssektorn** definieras i det **strategiska serviceavtal som godkänns på årsbasis.** Gymnasierna bör uppdatera tyngdpunktsområdena i sina specifika läroplaner.

- I gymnasiets läroplan beskrivs gymnasiets verksamhetsidé.

3. VERKSAMHETSKULTUREN

3.1 Huvuddragen i verksamhetskulturen samt utvärdering och utveckling av verksamhetskulturen

Verksamhetskulturen är en helhet av tänkesätt och rutiner och de värderingar och uppfattningar som tar sig uttryck i verksamheten och bildar en grund för lärmiljön.

Det är ett mål för gymnasierna i Åbo att ha en på läroplanen vilande verksamhetskultur där man betonar allas gemensamma ansvar, en öppen diskussion om verksamheten i gymnasiet och samarbete och växelverkan med vårdnadshavarna. En verksamhet som är inriktad på att högakta andra och förverkliga rättvisan är en sund kärna i verksamhetskulturen.

Gymnasierna skapar sådana verksamhetsmodeller att alla medlemmar av arbetsgemenskapen känner att de kan påverka skolans verksamhet. Studerandena får ta del i utvecklandet av skolan genom att elevkårsverksamheten understöds och att de bereds vägar att påverka.

Gymnasierna förenhetligar sina verksamhetsrutiner så att personalen och studerandena behandlas jämbördigt i **alla** gymnasier på såväl individ-, grupp- som samfundsnivå. En enhetlig praxis eftersträvas särskilt i rutiner som hjälper studerandena att göra framsteg i studierna. Gemensamma frågor som anknyter till verksamhetskulturen och förverkligandet av den behandlas och utvärderas årligen i **ledningsgruppen för gymnasiet.**

I gymnasiets läroplan beskrivs huvuddragen i verksamhetskulturen och utvecklingsmålen för verksamhetskulturen. Gymnasiets alla rutiner byggs upp följdriktigt så att de underlättar uppnåendet av målen för fostran och undervisningen. Hur verksamhetskulturen anknyter till gymnasiets värdegrund och förverkligandet av temaområdena bör konkretiseras i läroplanen.

Ett gymnasium som eftersträvar en god lärmiljö och verksamhetskultur drar i verksamheten nytta av följande faktorer:

- skolans lokaliteter och närområde är väl lämpade för verksamheten*
- lokaliteterna i gymnasiet och de material lärarna har till sitt förfogande möjliggör mångsidiga och moderna undervisnings- och lärmeter*
- lärmiljön stöder studerandens självständiga studier och aktivitet*
- det finns ett tillräckligt utbud av data- och kommunikationstekniska hjälpmedel och de är tidsenliga och utnyttjas aktivt i undervisningen*
- gymnasiets fysiska omgivning och dess arbetssätt stöder studerandens studiemotivation, självreglering och kreativitet*

- *det råder en trygg, sporrande och positiv anda i gymnasiet*
- *gymnasiets kultur stöder växelverkan mellan studerandena och lärarna.*

Hur dessa faktorer förverkligas och utvecklas konkretiseras i gymnasiets läroplan. Utvecklingsområdena för verksamhetskulturen kan utvidgas enligt varje gymnasiums behov. I gymnasiets läroplan beskrivs också hur verksamhetskulturen utvärderas.

3.2 Inlärningssyn

I läroplanen kan det finnas gymnasiespecifika kompletteringar som berör inlärningssynen.

Gymnasiet kan i sin läroplan beskriva hur följande delområden tas i betraktande i undervisningen och hur de förverkligas i praktiken:

- *färdigheter i att lära sig att lära*
- *metakognitiva färdigheter*
- *insiktsfullt läsande*
- *undersökande lärande*
- *blended learning (avser en blandning av olika lärmiljöer)*

3.3 Lärmiljön, undervisningsmetoderna och arbetssätten

Gymnasierna utvecklar olika former av praxis som stöder samfällt och individuellt lärande, delaktighet och konstruktiv kritik samt att alla som arbetar i skolan tar ansvar för sig själva, för sitt uppförande och det gemensamma arbetet.

Studerande som börjar sina gymnasiestudier får handledning i hur man arbetar på gymnasiet och lärarna lär dem studieteknik som krävs i de olika läroämnena för att man ska uppnå goda resultat. Studeranden får handledning att kunna utvärdera och vid behov korrigera sitt eget arbetssätt. Studeranden handleds att kunna använda data- och kommunikationsteknik vid avläggande av en kurs, delar av en sådan eller uppgifter.

Gymnasierna främjar i samarbete studerandens möjligheter att dra nytta av studieutbudet i andra gymnasier, läroanstalter på andra stadiet och högskolorna.

- *I gymnasiets läroplan beskrivs gymnasiets psykiska, fysiska och sociala lärmiljö. I beskrivningen ingår en plan för användandet av informations- och kommunikationsteknik i undervisningen.*
- *I gymnasiets läroplan beskrivs det egna gymnasiets undervisningsmetoder och arbetssätt.*

3.4 Studerandenas delaktighet

Studerandena instrueras i gymnasiets verksamheten när de börjar sina studier.

Gymnasiestuderandena bildar elevkåren som inom sig årligen väljer en ordförande och andra behövliga funktionärer.

Representanter för elevkåren bereds tillfälle att delta i lärarmötena, där utvecklingen av undervisningen behandlas förutom andra ärenden som väsentligt inverkar på studierna och studerandenas ställning.

- *Till läroplanen fogas gymnasiets beskrivning av metoderna med vilka studerandena görs delaktiga i gymnasiets verksamhet.*

3.5 Samarbete

Koordineringen av verksamheten i Åbos gymnasier sker i gymnasiets ledningsgrupp. Till den hör gymnasiernas rektorer och en representant för lärarkåren. Som ordförande fungerar **chefen för gymnasiets resultatområde**.

Gymnasierektorerna väljer inom sin grupp en av rektorerna till sin ordförande för två år i taget.

- I gymnasiets läroplan beskrivs gymnasiets samarbetsformer. Beskrivningen bör särskilt innehålla huvudlinjerna för samarbetet med vårdnadshavarna förutom huvudlinjerna för det samarbete som är viktigt med tanke på gymnasiets verksamhet och utveckling.

4 ORDNANDE AV UNDERVISNINGEN

4.1 Timfördelningen

I gymnasiets undervisning tillämpas statsrådets förordning 955/2002 om de allmänna nationella målen för gymnasieutbildningen och timfördelningen **samt de preciseringar som gjorts till dem**. Ytterligare tillämpas Undervisningsministeriets beslut 162/430/2003 om tillstånd att arrangera gymnasieutbildning.

Enligt tillståndet att arrangera gymnasieutbildning har de studerande som studerar på en linje med särskild utbildningsuppgift (12 kurser) rätt att minska det antal obligatoriska kurser som stadgats i statsrådets förordning med åtta kurser. Studeranden måste dock avlägga minst hälften av lärokursen i varje obligatoriskt ämne.

- Gymnasiets läroplan bör innehålla en timfördelningsplan för gymnasiet (också för ett gymnasium som fått särskild uppgift.)

4.2 Språkprogrammet

I gymnasierna i Åbo erbjuds undervisning i följande språk: engelska, det andra inhemska språket, tyska, franska, ryska, italienska, spanska, latin, japanska och kinesiska samt språk i enlighet med de specifika läroplanerna för gymnasierna. **Det språkutbud som realiseras år för år framgår av valguiden för utbildningen på andra stadiet i Åbo**. Förverkligandet av språkprogrammet beror av antalet som valt språken, och grupper ordnas inte i alla nämnda språk i alla gymnasier. Genom samarbetet mellan gymnasierna säkerställs ett mångsidigt språkutbud.

Hur omfattande språkutbudet är i varje gymnasium bestäms i gymnasiets läroplan.

- I gymnasiets läroplan beskrivs gymnasiets språkprogram och de allmänna principerna för ordnandet av språkundervisningen.

4.3 Gymnasiets ämnesbetoningar

- I gymnasiets läroplan beskrivs de betoningar som gymnasiet valt

4.4 Antagningen av studerande

Ansökan till gymnasiet görs samtidigt med att man söker till andra läroinrättningar på andra stadiet i den gemensamma elevantagningen. Ansökningstiden och tiden att utföra sina kursval framgår årligen av Åbos ansökningsguide.

Den svenska sektionen vid nämnden för fostran och undervisning bestämmer varje år antalet nybörjarplatser och det lägsta medelbetyg med vilket man kan bli antagen. Programmet **Studieinfo** (www.studieinfo.fi) på nätet upprätthålls av Utbildningsstyrelsen och det förser gymnasiet med en antagningsrapport som grund **för rektors beslut om de studerande som antas.**

Studerandena antas utan avseende på hemkommun enligt principer som gäller i hela landet. Om flera i slutändan av listan på de antagna har samma medelbetyg i de ämnen som normalt beaktas, tas resultaten från samtliga skolämnen i den grundläggande utbildningen i betraktande.

- De finskspråkiga gymnasierna i Åbo har egna kriterier för antagningen av studerande till gymnasier med särskild uppgift.

4.5 Undervisningsarrangemang i gymnasiet

- I gymnasiets läroplan beskrivs gymnasiets centrala undervisningsarrangemang (bl.a. periodindelning, lektionsschema, provvecka och andra omständigheter som hör till de allmänna undervisningsarrangemangen).

4.6 Självständiga studier

En studerande kan avlägga en gymnasiekurs eller en del av den genom självständiga studier. Vilka kurser som inte lämpar sig för självstudier framgår ur gymnasiets läroplan. Självständiga studier förutsätter att studeranden kan ställa egna mål och genomföra studierna på egen hand. De självständiga studierna bör stödjas med handledning enligt studerandens behov.

- Varje gymnasium beskriver i sin läroplan närmare hur de självständiga studierna ordnas.

4.7 Samarbetet mellan läroinrättningarna, gymnasiediplom

Gymnasierna i Åbo och läroinrättningarna på andra stadiet vill uppnå sådana undervisningsarrangemang att avläggandet av studierna är flexibelt i de olika läroanstalterna.

I Åbo stads gymnasier kan man avlägga gymnasiediplom i bildkonst, teknisk slöjd och textilslöjd, gymnastik, media, musik, dans och teaterkonst. På svenska erbjuds gymnasiediplom i bildkonst. De specialiserade gymnasierna koordinerar avläggandet av gymnasiediplomen i enlighet med sin särskilda uppgift. Utbildningsstyrelsen föreskriver kriterierna för avläggandet av diplomerna.

I Åbos gymnasier förverkligas flerformsundervisning. I varje skolas årsplan bestäms närmare vilka kurser som förverkligas med flerformsundervisning inom de ramar som läroplanen ger. Flerformsundervisning kan ges i alla ämnen:

- 1) närundervisning (klassundervisning, virtuell undervisning el. dyl.)
- 2) distansundervisning med inslag av närundervisning och handledning av läraren
- 3) nätundervisning
- 4) annan undervisning som siktar på självständigt avläggande av kurs.

På finska ger kvällsgymnasiet i Åbo undervisning på sommaren som Åbo stads sommargymnasium. Kurser som avlagts där, eller vid andra gymnasier, räknas till godo i den utsträckning de motsvarar prestationer i det svenska gymnasiet.

4.8 Övriga arrangemang kring undervisningen

- I gymnasiets läroplan innefattas en beskrivning av de undervisningsarrangemang som tillämpas för samarbete med gymnasiets samarbetspartner.

5. STUDIEHANDLEDNING OCH STÖD

5.1 Hur studiehandledningen ordnas

Grunderna för läroplanen förutsätter att gymnasiet har en plan för studiehandledningen. Denna plan bör innehålla beskrivningar av den psykosociala handledning som ges under hela gymnasietiden, den egentliga studiehandledningen och yrkesorienteringen. Den psykosociala handledningen ska främja studerandens självkänedom och förmåga att ta hand om sig. Studiehandledningen ska vägleda studeranden i yrkesvalet och göra studeranden bättre på att bedöma sig själv. Planen för studiehandledningen bör främja jämlikheten i fråga om utbildning, etnisk tillhörighet och kön samt motarbeta marginalisering.

En strävan i studiehandledningsplanen är att minska underprestationer. I handledningsplanen kan innehållet särskilt fokusera på handledning av studerande som blir på sidan om det regelbundna skolarbetet. Handledningsplanen bör ändå innehålla beskrivningar av de åtgärder som stöder och vägleder varje studerande enligt studerandens egna behov. För att lyckas med studiehandledningen måste gymnasiet ha en handledning som är jämbördig och utvecklar studerandens färdigheter och tillräckligt regelbundet och ofta registrerar framgången i studierna.

Grunderna för läroplanen betonar betydelsen av preventiv verksamhet och att man tar sig an problem så tidigt som möjligt. Med en omfattande information kan man också svara mot ett omedvetet behov av handledning och på så sätt förhindra marginalisering. Tyngdpunkten i informationen bör ligga på gymnasiets egna funktioner. Till skyldigheten att informera hör också att man ska informera om samarbetet med andra läroinrättningar, olika experter och institutioner utanför gymnasiet. Gymnasiet bör erbjuda vårdnadshavarna och andra kontaktgrupper tillräckliga förutsättningar att fördjupa sig i dess verksamhet. I gymnasieutbildningen för unga bör gymnasiet ta initiativet till samarbetet med studerandenas föräldrar och vårdnadshavare.

Skyldigheten att ge handledning förutsätter av gymnasierna att hela personalen tar del i att handleda studerandena med utnyttjande av sin egen yrkesexpertis. Lärarnas skyldighet att ge handledning berör huvudsakligen att utreda frågor som på olika nivåer anknyter till det egna läroämnet; lärarna ska utöver sitt pedagogiska handledningsarbete vägleda studerandena i sitt eget ämne i anknytning till exempelvis de praktiska frågorna kring studentskrivningarna. Gymnasiets läroplan bör precisera fördelningen av uppgifterna och ansvaret för handledningen mellan studiehandledaren och andra berörda, särskilt lärarna. Handledningen av studeranden måste ha en ansvarig koordinator. Mest naturligt lämpar sig detta arbete för studiehandledaren.

- I gymnasiets läroplan beskrivs åtminstone följande delar av arrangemangen för handledningen:

- *arbets- och ansvarsfördelningen för handledningen*
- *grupphandledningen*
- *den personliga handledningen*
- *den ämnesvisa handledningen*

- *eventuell övrig handledning*
- *samarbete i handledningen med vårdnadshavarna, experter, andra läroanstalter och andra verksamheter utanför skolan.*

5.2 Studerandevård

Med studerandevård avses omsorg om studerandenas fysiska, psykiska och sociala välfärd. I enlighet med grunderna för läroplanen bör man i så tidigt skede som möjligt ingripa i observerade missförhållanden så att det främsta målet, att bevara den enskilda individens och samfundets funktionsförmåga, ska kunna upprätthållas i situationer som hotar den fysiska och psykiska tryggheten.

I Åbos daggymnasier följer man handboken för studerandevården i Åbos daggymnasier, som ingår som bilaga till detta dokument. Där definieras studerandevårdens struktur och principerna för samarbetet mellan hem och skola.

De finska gymnasierna är representerade i styrgruppen för studerandevården i Åbos daggymnasier, och där finns också en adjungerad medlem från det svenskspråkiga gymnasiet. I styrgruppen ingår som medlemmar representanter för lärarna och studiehandledarna, gymnasiepsykologen, en speciallärare, representanter för bashälsovården **och vid behov socialarbetet**. Som ordförande fungerar en gymnasierector.

Gymnasiet bör ha en tillräckligt detaljerad plan för handlingsätten i fråga om studerandevården för att de ska vara adekvata vid eventuella olyckor eller kriser som drabbar enskilda eller flera personer. Sådana situationer är till exempel dödsfall som direkt berör skolan, storolyckor i hemlandet eller utomlands, mentalt eller fysiskt våld och mentala störningar som förekommit inom läroanstalten. I samband med olyckor och krissituationer har gymnasiet skyldighet att reagera omedelbart antingen på personligt plan eller kollektivt och erbjuda psykisk krishjälp som motsvarar behoven i den uppkomna situationen. Gymnasiet bör utnämna ansvarspersoner som koordinerar skötseln av kris- och olyckstillbud.

Skolorna följer den säkerhetsplan som **Ämbetsverket för fostran och undervisning** utarbetat.

I årsplanen för studerandevården beskrivs studerandevården i fråga om

- mål på hela skolans nivå
- mål på studerandevårdsgruppens nivå
- mötestider
- studerandevårdsgruppens medlemmar och arbetsfördelning

I den verksamhetsplan som skrivs i Wilma anges

- samarbetet med vårdnadshavarna
- stöd som erbjuds studeranden (bl.a. principerna för ordnande av stödundervisning)

- I gymnasiets läroplan beskrivs åtminstone följande uppgifter om studerandevården:

- *mål*
- *verksamhet för att främja skolsamfundets hälsa och säkerhet*
- *samarbete med vårdnadshavarna och med de operativa myndigheterna inom social- och hälsovård*
- *stöd som erbjuds studeranden (bl.a. principerna för ordnande av stödundervisning)*
- *föreskrifter om åtgärder vid kriser och fall av rusmedelsbruk på basis av kris- och säkerhetsplanen*
- ***möte om särskilt stöd***

5.3 Särskilt stöd i lärandet

Studera nde är i behov av särskilt stöd då de momentant blivit efter i studierna, har skadats och har problem på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning. Till kretsen av dem som behöver särskilt stöd hör också studera nde som lider av psykiska eller sociala problem.

Gymnasiets studerandevårdsgrupp samarbetar med **Ämbetsverket för fostran och undervisning** och förmedlare av stödtjänster för att hjälpa studera nde som av särskilda orsaker har inlärningsproblem.

I praktiken innebär särskilt stöd ofta att man ordnar studie- och provskrivningsförhållanden så att de tjänar studera ndens behov bäst och att studera nden har jämlika möjligheter att genomföra gymnasie-studierna. Gymnasiet har en skyldighet att fungera förekommande och informativt: studera nden bör få information om de särskilda rättigheter som studera nden har, exempelvis i samband med störningar i språkutvecklingen som kommit fram först i gymnasiet, att få hjälp i studierna och i studentskrivningarna.

Gymnasiet bör ha beredskap att snabbt initiera stödåtgärderna. Planeringen och förverkligandet av stödåtgärderna för den enskilda studera nden i gymnasiet måste påbörjas så snart studera ndens behov av särskilt stöd upptäckts.

Åbos daggymnasier följer i fråga om det särskilda stödet handboken för studerandevården vid Åbos daggymnasier samt anvisningarna i **guiden Lukio kaikille**.

5.4 Undervisning av språk- och kulturgrupper

I Åbos svenskspråkiga gymnasium är undervisningsspråket svenska. I de finskspråkiga gymnasier-na, där undervisningsspråket är finska, ordnas undervisning i finska som andra språk. Den undervisningen hålls centralt i ett av gymnasierna. I det svenskspråkiga gymnasiet kan en studera nde befrias från studier i det andra inhemska språket om studera nden som elev i den grundläggande undervisningen varit befriad, eller om studera nden inte tidigare lärt sig språket och inte bedöms ha förutsättningar att i hemmiljön eller närmiljön komma i kontakt med språket.

De finskspråkiga gymnasierna inleder läsåret 2014-15 förberedande undervisning av invandrare för gymnasiet.

6 UTVÄRDERING

6.1 Utvärdering av studieprestationerna

Avläggande av kurs som ingår i läroplanen

Kursen kan avläggas

1. genom att delta i kursen och de förhör som hålls i samband med den
2. genom att studera kursen på egen hand och delta i de förhör som hålls i samband med den och därtill utföra de uppgifter som hör ihop med kursen
3. genom att avlägga kursen delvis på egen hand och delvis med deltagande i undervisningen och genom att delta i de förhör som hålls i samband med den

Förnyande av underkänd och godkänd kurs

En underkänd kurs kan avläggas

1. genom att under samma läsår delta i förnyat förhör en gång, antingen strax efter kursens slut eller vid läsårets sista förnyade förhör
2. genom att gå om kursen och delta i kursförhören
3. genom att avlägga kursen på egen hand och tentera den när kursförhör hålls

En studerande får försöka höja ett godkänt kursbetyg genom att gå om kursen och delta i kursförhören eller genom att avlägga kursen på egen hand och tentera den när kursförhör hålls högst ett år efter att kursen avlagts och endast en gång.

Inverkan av frånvaro på godkännandet av kursprestationer

Studeranden måste delta i undervisningen om inte särskild befrielse beviljats (GyL 25 §). Olovlig frånvaro godkänns inte. Studeranden ska redogöra för orsakerna till frånvaron på sätt som skolan föreskriver så snart studeranden återvänder till skolan.

Av gymnasiets läroplan framgår hur frånvaro noteras och vilka åtgärder som vidtas.

Byte av lärokurs

Vid byte av lärokurs från lång till kort matematik överförs och tillgodoräknas kurser enligt följande motsvarigheter:

MAA1 → MAB1, MAA3 → MAB2, MAA6 → MAB5, MAA7 → MAB4 och
MAA8 → MAB3.

Om byten av lärokurs i andra ämnen finns anvisningar i gymnasiets läroplan.

Godkännande av studier på annat håll och tillgodoräknande av annat kunnande

I gymnasiet beaktas studier på annat håll eller andra studier till den del de motsvarar gymnasiekursernas innehåll. Kursmotsvarigheter i studierna och tillgodoräknande förutsätter alltid att man förhandlat med den person i den mottagande skolan som läroplanen angivit. För en kurs avlagd på annat håll ska studeranden ha ett intyg och ett eventuellt kursprov eller annat belägg för prestationerna och visa dem för den person som enligt läroplanen är utsedd att ta ställning.

Varje gymnasium bestämmer hur en kurs som avlagts på annat håll benämns och vilket kursnummer den får enligt skolan läroplan och timfördelning.

Om en studerande övergår till kvällsgymnasiet från ett daggymnasium anpassas studerandens avlagda kurser till det antal kursprestationer som krävs vid kvällsgymnasiet.

- I gymnasiets läroplan anges vilka personer som avgör godkännandet av studier som avlagts på annat håll.

6.2 Utvärdering av gymnasiets verksamhet

Enligt lagstiftningen är undervisningens huvudman skyldig att utvärdera undervisningsverksamheten och dess effekt och delta i sådan utvärdering av verksamheten som utförs av andra. **I Åbo används för gymnasierna gemensamma kvalitetskort.** Det centrala syftet med utvärderingen av verk-

samheten är att förbättra kvaliteten. Utvärderingen ska utvecklas till en kontinuerlig utvecklingsprocess med gymnasiets undervisnings- och inlärningsprocess och deras stödfunktioner i fokus och med deltagande av hela arbetsgemenskapen.

Verksamheten i varje gymnasium utvärderas vartannat år med en enkät om välbefinnandet.

Ett gymnasium som analyserar hur det lyckas kan få belägg för sitt resultat med hjälp av konkreta och fungerande mätinstrument. Sådana är exempelvis antagningsmedeltalen och resultaten i studentexamen. Lärandet bör vara föremål för kontinuerligt utvecklande, till exempel genom att man uppmuntrar lärare att delta i fortbildning och kompletterande utbildning. Varje lärare bör också försöka utveckla sig själv i samarbete med kollegerna och med det egna undervisningsområdets övriga representanter, exempelvis företag eller läroanstalter av annat slag.

- I gymnasiets läroplan beskrivs målen för och förverkligandet av utvärderingen som berör den egna verksamheten.

7. LÄROÄMNE NAS MÅL OCH CENTRALA INNEHÅLL

7.1 Temaområdena

Förverkligandet av temaområdena främjar de mål som Åbo stads bildningsväsen har i sin strategi- och utvärderingsplan. Temaområdena är verksamhetsprinciper i gymnasiet som strukturerar verksamhetskulturen och ger betoningar och helhetsperspektiv över ämnesgränserna.

Aktivt medborgarskap och entreprenörskap

Eget kunnande och yrkeskunnsighet betonas som nyckeln till personligt välbefinnande. I undervisningen och i gymnasiets övriga verksamhet engageras studerandena till egen aktivitet.

Hälsa och trygghet

Vid förverkligandet av temahelheten dras nytta av säkerhetsplanen. I undervisningen arbetar man för positiva situationer av växelverkan och gemenskaps känsla. Likaså utvecklas studerandenas förmåga att ta ansvar. Studerandenas blir bekanta med välfärdstjänsterna och hur man kan anlita dem.

Hållbar utveckling

I undervisningen verkar man med positiva miljövärden och enligt principerna för en hållbar utveckling och analyserar förändringar i Åbos naturliga och kulturhistoriska miljö. Man undersöker förhållandet mellan människan och naturen, befolkningstillväxten, den tekniska utvecklingen och den ekonomiska tillväxten ur ekologiskt perspektiv.

Kulturell identitet och kulturkännedom

I gymnasiet fördjupar man sig i den europeiska identiteten och världsmedborgarskapet samt utvecklar studerandenas färdigheter i internationell växelverkan. Undervisningen utvecklar en aktiv språkkunnsighet. Förhållandet mellan värden och kultur utforskas. Målet är att ge gymnasiet en verksamhetskultur som stöder studerandena och förhindrar att studerande marginaliseras.

Teknologi och samhälle

Undervisningen ger möjlighet till innovativa lösningar och utvecklar förmågan till problemlösning. I undervisningen granskas den tekniska utvecklingen och förhållandet mellan människan och teknologin. Man bekantar sig med arbetslivet på orten och bedömer teknologins roll för sysselsättningens utveckling.

Informations- och mediekunskap

I informationsläran fördjupar man sig i de etiska reglerna för att delge information, datasäkerheten och upphovsrätten. Man bekantar sig med medieproduktion och information som yrkesområde. I undervisningen arbetar man för tilltagande samarbete med de lokala medierna.

- *I gymnasiets läroplan beskrivs hur temaområdena konkretiseras i skolans verksamhet och undervisning. Temaområdena utvärderas i varje enskilt läroämne i enlighet med dess mål och innehåll eller som del av en integrativ studiehelhet*
- *varje gymnasium kan göra upp en miljöplan som del av sin läroplan.*

7.2 Läroämnenas mål, innehåll, arbetsmetoder och anvisningar om avläggande

De gymnasiespecifika fördjupade och tillämpade kurserna förses med ordningstal efter de nationella kurserna så som det i gymnasiet besluts.

I gymnasiets läroplan definieras de gymnasiespecifika fördjupade och tillämpade kurserna och den ordningsföljd de får avläggas i.